

Міністерство науки і освіти України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

**Обов'язкової освітньої компоненти
Історія дизайну**

для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Предметна спеціальність	-
Спеціалізація	022.01 Графічний дизайн
Освітня програма	Графічний дизайн
ННІ	Педагогіки

Автор: д.філос.н., професор, Поліщук Олена
Розглянуто та схвалено
На засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «7» січня 2025 р. № 8
Завідувач кафедри _____ Оксана ПІДДУБНА

УДК 7.012(09)
П51

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного
університету імені Івана Франка
від «3» лютого 2025 р. (Протокол № 2)*

Рецензенти:

Оленіна Олена - доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Костюк Ольга - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри дизайну ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава).

Піддубна Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Поліщук О. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи обов'язкової освітньої компоненти «Історія дизайну» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, спеціалізація 022.01 Графічний дизайн, освітня програма Графічний дизайн. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2025. 15 с.

Запропоновані методичні рекомендації до організації самостійної роботи обов'язкової освітньої компоненти «Історія дизайну» укладено для підготовки здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, спеціалізація 022.01 Графічний дизайн, освітня програма Графічний дизайн. Вони будуть корисні для здобувачів ЗВО й усіх зацікавлених у цій проблематиці.

©Поліщук О.П., 2025

©Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Перелік питань і тем для самостійного опрацювання та індивідуального виконання	6
Понятійний апарат теми	7
Перелік видів роботи з рекомендаціями щодо їх проведення	9
Завдання для модульних контрольних робіт, самоконтролю, тести	12
Рекомендована література	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня компонента «Історія дизайну» є важливою у підготовці фахівця з дизайну. Вона відноситься до обов'язкових освітніх компонент освітньої програми Графічний дизайн. Основною метою вивчення освітньої компоненти «Історія дизайну» формування у студентів цілісного уявлення про розвиток дизайну, розуміння сутності процесів і явищ, що відбувалися в мистецькому і духовному житті на різних етапах розвитку графічного дизайну, причинами його виникнення, етапами становлення і стильовими напрямками. За вимогами освітньо-професійної програми передбачено у межах цієї освітньої компоненти опанування теоретичними знаннями та набуття практичних навичок з основ історії дизайну.

У межах цього навчального курсу реалізовується, як основні завдання, наступне: на конкретному історичному та сучасному візуальному матеріалі розглянути місце дизайну в сучасному суспільстві, етапи його розвитку, розвинути у студентів уявлення про його призначення та функції в різні періоди; формування уявлення про графічний дизайн як про вид проектно-творчої діяльності, що здійснюється у взаємозв'язку з економічними, соціокультурними й технологічними умовами розвитку суспільства; забезпечити засвоєння студентами періодизації та закономірностей історичного розвитку графічного дизайну, знання його основних історичних стилей, стимулювати у них розвиток почуття стилю; формування у здобувачів вищої освіти вмінь художнього аналізу творів дизайну.

Дана освітня компонента має наступні модулі: Модуль I. Історія дизайну.

За змістом самостійна робота з навчального курсу спрямовує здобувачів вищої освіти на наступне: застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях; знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну; використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики; розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

Загальні положення

- Самостійна робота з освітньої компоненти має мету: освоєння, поглиблення, узагальнення та перспективне бачення напрямків дисципліни, набуття вмінь і навичок в професійній роботі. До самостійної роботи студента при вивченні цієї освітньої компоненти, крім самостійних занять з опрацювання матеріалу, вивчення літератури, входить виконання проєктів, в тому числі графічних робіт, які виконуються на основі консультацій викладача.
- Завдання самостійної роботи: розвиток у здобувачів вищої освіти вміння аналізувати дизайн-рішення, виділяти і враховувати в роботі головне, комплексно розглядати всі питання, пов'язані з базисними завданнями для подальшого професійного дизайн-проекування, самостійно вирішувати наявні проблеми.
- Здобувач/здобувачка вищої освіти в самостійній роботі користується особистими конспектами, рекомендованою літературою, методично-учбовими матеріалами, результатами особистого аналізу практики дизайн-проекування, а також керується при потребі консультаціями викладача. Він/вона використовує різні прийоми для подання матеріалу.

Загальні *методичні вказівки до організації самостійної роботи* наступні. Детально ознайомившись із курсом практичних завдань та цими рекомендаціями при самостійній роботі необхідно користуватися рекомендованими літературними джерелами, що допомагають глибоко вивчити проблематику кожної теми, запропонованої в курсі вивчення, можна також додатково здійснювати пошук інших джерел самостійно, враховуючи індивідуальний дослідницький інтерес кожного та креативні запити. Необхідно дати відповідь про основні поняття теми, виконати завдання, здійснювати й

дослідницькі проекти, дизайн-проекти, що запропоновані у межах тем навчального курсу, їх результати фіксуються у різних формах: реферати, аналітичні довідки, презентації тощо, розробка яких має здійснюватися із дотриманням вимог усного і писемного мовлення та демонстрацією культури використання фахової термінології з кольорознавства, а також демонстрацією досягнень дизайнерської практики, культурно-мистецьких здобутків. І здійснивши на етапах вивчення навчального курсу запропоновані види роботи, здобувач/здобувачка вищої освіти може приступити до виконання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання результатів самостійної роботи: оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ І ТЕМ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ**

№ з/п	Назва теми/перелік питань
1	<p>Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття дизайну. 2. Основні етапи формування дизайну. 3. Поняття графічного дизайну.
2	<p>Державна школа дизайну Глазго. «Братство прерафаелітів». «Рух за зв'язок мистецтва й ремесел» ХІХ ст. у Великобританії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-культурні передумови появи дизайну у Великобританії. 2. Соціально-економічні причини появи дизайну в Шотландії. 3. Державна школа дизайну Глазго та історія її виникнення. 4. «Стиль чотирьох» та його особливості. 5. Зразки дизайну меблів у стилі Макінтош. 6. Зразки друкованої продукції у стилі Глазго.
3	<p>Поняття стилю в тиражній графіці ХІХ – початку ХХ ст. Вплив модерністських та авангардних мистецьких течій на мову дизайну. Витоки модернізму в графічному дизайні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості тиражної графіки ХІХ – початку ХХ ст. 2. Відомі художники-рекламісти ХІХ – початку ХХ ст. 3. Вікторіанський стиль та його вплив на «мову» дизайну. 4. Ар-нуво і його вплив на «мову» дизайну.
4	<p>Веркбунд та БАУХАУЗ. Конструктивізм і неопластицизм групи De Stijl</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Австрійський та німецький веркбунди. 2. Вплив неопластицизму на графічну «мову» БАУХАУЗу.
5	<p>Нова типографіка. Зародження інфографіки. Ар-деко. Типографіка український розробників першої третини ХХ ст. Графічний дизайн Європи та США 1930–1945-х років</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ар-нуво і його вплив на «мову» дизайну. 2. Пошук нової типографіки українськими розробниками першої третини ХХ ст.
6	<p>Ульмська школа дизайну та німецький дизайн другої половини ХХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічні причини появи Ульмської школи дизайну. 2. Зв'язок традицій БАУХАУЗу та Ульмської школи дизайну. 3. Відомі викладачі і випускники Ульмської школи дизайну. 4. Зразки продукції Ульмської школи дизайну.
7.	<p>Розвиток дизайну в другій половині ХХ століття у Великобританії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічні причини розвитку дизайну у Великобританії після 2-ї світової війни. 2. Зв'язок традицій БАУХАУЗу та дизайну Великобританії. 3. Відомі представники дизайну Великобританії. 4. Зразки продукції дизайну Великобританії. 5. Тенденції розвитку графічного дизайну у Великобританії.
8.	<p>Швейцарська школа графічного дизайну і корпоративний стиль. Польська школа плакату і психоделічний стиль. Плакат Японії 1960–1970-х років. Неодадаїзм. Американський панк</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Неопластицизм і швейцарська школа графічного дизайну. 2. Вплив швейцарської школи графічного дизайну на розробників плакатної продукції Польщі. 3. Історія виникнення психоделіку як стилю дизайну.

	4. Розвиток плакатного мистецтва поза країнами Європи в останній третині ХХ століття.
9.	Французький та італійський дизайн другої половини ХХ століття 1. Соціально-культурні та соціально-економічні передумови розитку французького дизайну після 2-ї світової війни. 2. Соціально-культурні та соціально-економічні передумови розитку італійського дизайну після 2-ї світової війни. 3. Зразки продукції італійського дизайну другої половини ХХ століття. 4. Основні напрями розвитку французького дизайну після 2-ї світової війни.
10.	Графічний дизайн епохи постмодернізму. Європейська Нова хвиля та американське ретро. Цифровий дизайн 1. Цифрова революція та її значення для розвитку графічного дизайну. 2. Деконструкція у дизайні та причини уваги дизайнерів до неї. 3. Специфіка формотворчості Європейські Нової хвилі. 4.
	Разом

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ТЕМИ

Методична вказівка: необхідно ознайомитись із змістом основних понять кожної теми, використовуючи декілька інформаційних джерел; здійснити їх порівняння і за потреби зафіксувати у словнику базових понять, укладання якого є бажаним для більш якісного засвоєння матеріалу.

ТЕМА: Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну»

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: дизайн, дизайнер, графічний дизайн, стиль у мистецтві, тиражна графіка, мистецтво Модерну, Ар-нуво.

ТЕМА: Державна школа дизайну Глазго. «Братство прерафаелітів». «Рух за зв'язок мистецтва й ремесел» ХІХ ст. у Великобританії

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: Державна школа Глазго, «група чотирьох», стиль Глазго, Дж. Рескін, В. Морріс, «Рух за зв'язок мистецтва й ремесел».

ТЕМА: Поняття стилю в тиражній графіці ХІХ – початку ХХ ст. Вплив модерністських та авангардних мистецьких течій на мову дизайну. Витоки модернізму в графічному дизайні

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: стиль в дизайні, історичний стиль у тиражній графіці.

ТЕМА: Веркбунд та БАУХАУЗ. Конструктивізм і неопластицизм групи De Stijl

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: Веркбунд, БАУХАУЗ, функціоналізм, конструктивізм, неопластицизм, В. Гропіус, група De Stijl.

ТЕМА: Нова типографіка. Зародження інфографіки. Ар-деко. Типографіка український розробників першої третини ХХ ст. Графічний дизайн Європи та США 1930–1945-х років

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: стиль в графічному дизайні, типографіка, українські шрифти модерну, нова типографіка, інфографіка, Ар-деко, ISOTYPE.

ТЕМА: Ульмська школа дизайну та німецький дизайн другої половини ХХ ст.

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: німецький дизайн, Ульмська школа дизайну.

ТЕМА: Розвиток дизайну в другій половині ХХ століття у Великобританії

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: дизайн Великобританії, Рада з дизайну Великобританії.

ТЕМА: Швейцарська школа графічного дизайну і корпоративний стиль. Польська школа плакату і психоделічний стиль. Плакат Японії 1960–1970-х років. Неодадаїзм. Американський панк

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: швейцарський дизайн, польська школа плакату, японський плакат, стиль психоделіку, неодадаїзм, американський панк.

ТЕМА: Французький та італійський дизайн другої половини ХХ століття

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: французький дизайн, італійський дизайн.

ТЕМА: Графічний дизайн епохи постмодернізму. Європейська Нова хвиля та американське ретро. Цифровий дизайн

Мета: Ознайомлення із проблематикою, базовими поняттями теми заняття.

Основні (ключові або опорні) поняття: український дизайн, Європейська Нова хвиля та дизайнерська практика, нонкомформізм, мейнстрим у візуальній культурі, тусовка як спосіб корпоративних стосунків дизайнерів, кітч, гламур, американське ретро в дизайні, стилістичний анахронізм, етнодизайн, цифровий дизайн, деконструктивізм, фонтизм, рейв, кінетизм, контрольований хаос, «нова простота», Піт Удольф (Piet Oudolf).

ПЕРЕЛІК ВИДІВ РОБОТИ З РЕКОМЕНДАЦІЯМИ ЩОДО ЇХ ПРОВЕДЕННЯ

1. Тематика презентацій/слайдошоу/фіксованих виступів тощо
  - Професія графічного дизайнера.
  - Шрифти Модерну (*вказати та проаналізувати один приклад*).
  - Рекламний плакат модерну.
  - Дизайн франко-бельгійського виставкового плакату 1890-х років.
  - Орнаменти Ар-нуво.
  - Специфіка плакату епохи Ар-деко.
  - Теофіль Стейнлен та його плакати.
  - Поняття флореляю.
  - Творчість Ф. фон Штука
  - Творчість П. Беренса.
  - Творчість Г. Клімта.
  - Творчість К. Мозера.
  - Творчість Й. Ольбріха.
  - Європейський виставковий плакат кінця XIX століття та його композиційні особливості.
  - Жуль Шере та особливості візуальних образів його рекламних плакатів.
  - Альфонс Муха та його внесок у становлення графічного дизайну.
  - Творчість групи De Stijl.
  - BAUNHAUS та його внесок у розвиток дизайну.
  - Відомий графічний дизайнер першої половини XX ст. (*вказати конкретний приклад дизайнерських розробок*).
  - Неопластицизм та його вплив на розвиток швейцарського графічного дизайну.
  - Візуальні образи в плакатах 30-х років минулого століття (*вказати конкретні приклади*).
  - Візуальні образи в плакатах 40-х років XX ст. (*вказати декілька конкретних прикладів в діахронічному аспекті*).
  - Творчість П. Мондріана та його вплив на розвиток графічного дизайну.
  - Шрифт 40-х рр. XX ст. (*вказати декілька прикладів гарнітур та їх проаналізувати*).
  - Швейцарський стиль в графічному дизайні.
  - Дизайнерська діяльність Яна Чіхольда.
  - Розробка шрифтів Максом Мідінгером.
  - ISOTYPE.
  - Витоки інфографіки.
  - Специфіка створення інфорграфіки.
  - Прийоми візуалізації в плакаті польських митців (Ф. Вигживальського, Ю. Мехоффера, Я. Буковського, Т. Аксентовича).
  - Відомі дизайнерські бюро Німеччини.
  - Хіпстерський дизайн.
  - Відомі розробки італійського дизайну.
  - Український графічний дизайн кінця XX – початку XXI сторіччя.
  - Етностиль в українському дизайні.
  - Дизайнерка Лора Ламм.
  - Дизайнерка Мюріел Купер.
  - Графічний дизайн Великобританії кінця XX-початку XXI століть.
  - Розвиток дизайну в країнах Далекого Сходу.
  - Сучасний японський графічний дизайн.
  - Графічний дизайн Південної Кореї кінця XX-початку XXI століть.
  - Площинна графіка у дизайні.
  - Тривимірна графіка та цифровий дизайн.
  - Знаково-символічні системи в графічному дизайні як культурні коди.

Методична рекомендація:

- 1) Презентація/слайдошоу створюється в кількості 10-15 слайдів, на останньому з них бажано вказати список використаних джерел. Використані джерела подаються за порядком цитування, якщо наводяться цитати, або в алфавітному порядку.
- 2) При укладанні реферату треба дотримуватись правил стандартного оформлення тексту: папір білий формату А4, нанесення інформації лише з однієї сторони аркуша

паперу, поле ліве – 30 мм, праве – 10-15 мм, інші по 20 мм. Рекомендований обсяг від 5 до 12 сторінок. У тексті можуть бути кольорові репродукції тощо.

- 3) Мова введення тексту – українська, англійська (за потреби); дотримання правил правопису є обов'язковим.
- 4) Пропонується укласти презентації/слайдошоу, скориставшись наведеним нижче списком інформаційних джерел, або здійснити самостійно пошук тем для презентації/слайдошоу чи укладання рефератів. При самостійному пошуку можна скористатись, зокрема, таким фаховим українським журналом з дизайну: Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. URL: <http://demiurge.knukim.edu.ua/issue/view/15979>. Якщо виникають труднощі із підбором літератури з теми, то можна проконсультуватися із викладачем або працівником бібліотеки університету.
- 5) Студент/студентка може представити результати своїх досліджень на практичному занятті для обговорення і дискусії, тоді він претендує на високу оцінку результатів свого проєкту.

2. Завдання: створення дослідницького проєкту.

Методична рекомендація: здійснити поглиблений аналіз творчості відомого сучасного дизайнера. Результати представити як презентацію (вимоги щодо її та оформлення наведені вище); можливим є укладання тез для науково-практичної або науково-теоретичної конференції молодих науковців, наприклад до Днів науки закладу вищої освіти (оформлення тез здійснюється у відповідності до інформаційного листа конференції).

Орієнтовна тематика:

1. Відомий німецький дизайнер (вказати приклад).
2. Відомі проєкти сучасного німецького дизайну (вказати приклад).
3. Відомий дизайнер Великобританії (вказати приклад).
4. Відомий графічний дизайнер Великобританії (вказати приклад).
5. Відомий італійський дизайнер (вказати приклад).
6. Відомий французький дизайнер (вказати приклад).
7. Відомий український графічний дизайнер (вказати приклад).

3. Тести

Методична вказівка: перед виконання контрольного тесту варто повторити матеріал лекцій, конспекти самопідготовки тощо. При виконанні тесту треба вибрати один варіант відповіді, виділивши підкресленням тощо. У випадку правильних відповідей на всі питання тесту, враховуючи що вони мають лише репродуктивний характер, студент отримує оцінку «82»; тоді 4 правильні відповіді - 75 бали, 3 правильні відповіді – 65 балів, 2 правильні відповіді – 61 бал, 1 правильна відповідь – 59 балів. Нижче наведено зразок оформлення відповіді на контрольний тест.

Тема: Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну

1. Естетичний момент в людському житті був притаманний: а) австралопітеку; б) синантропу; в) неандертальцю; г) кроманьйонцю.
2. Печерні малюнки, які засвідчують появу мистецтва та штучних художніх форм, знаходимо на таких стоянках первісних людей: а) Мізин; б) Ласко; в) Флоренція; г) Сунгир.
3. Створювати перші знаряддя праці, які засвідчують творення штучних предметних форм гомінідами вже за часів палеоліту, розпочали: а) австралопітеки; б) синантропи; в) неандертальці; г) кроманьйонці.
4. Рештки одягу, розшитого бісером ручної роботи, що був гаптованим орнаментом і нарізаний із кістки мамонта, знайдено на такій стоянці первісних людей: а) Мізин; б) Ласко; в) Флоренція; г) Сунгир.
5. Шалашники, які будують альтанки із гілочок для залицання у шлюбний період до самок та прикрашають їх квітами тощо, займаються: а) протоестетичною діяльністю; б) художньо-творчою діяльністю; в) художньо-рецептивною діяльністю; г) дизайном.

Тема: Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну

1. Естетичне освоєння об'єктів дійсності у сфері побуту, виробництва, наукової творчості, спорту тощо – це: а)дизайн, б)художньо-творча естетична діяльність, в)утилітарно-естетична діяльність, г)естетично-рецептивна діяльність.
2. Фіксування особливостей різних форм предметів і виникнення внаслідок цього у людини зміни емоційно-почуттєвих станів називається: а)дизайн, б)художньо-творча естетична діяльність, в)утилітарно-естетична діяльність, г)естетично-рецептивна діяльність.
3. Специфічний вид естетичної діяльності у сфері техніки, що вимагає від фахівця навиків конструювання та художнього оформлення виробу при його виготовленні та тиражуванні промисловим способом – це: а)дизайн, б)індустріальний дизайн, в)утилітарно-естетична діяльність, г)естетично-рецептивна діяльність.
4. Специфічна діяльність людини, спрямована на естетичне поліпшення предметно-просторового середовища безпосереднього існування людини при його створенні, модернізації чи стилізації – це: а)дизайн, б)індустріальний дизайн, в)утилітарно-естетична діяльність, г)естетично-рецептивна діяльність.
5. Один із синонімів поняття виробничо-промислового дизайну – це: а)дизайн, б)індустріальний дизайн, в)утилітарно-естетична діяльність, г)естетично-рецептивна діяльність.

Тема: Державна школа дизайну Глазго. «Братство прерафаелітів». «Рух за зв'язок мистецтва й ремесел» XIX ст. у Великобританії

1. Братство прерафаелітів виникло в: а)Великобританії, б)Німеччині, в)США, г) Україні.
2. Виставки промислових виробів, що стимулювали зародження дизайну як виду діяльності, проводилися у Великобританії з: а)1756 року, б)1856 року, в)1906 року, г)1916 року.
3. «Кельмскотт Пресс», заснований в 1890 році для видання добре ілюстрованих книг та вплинувший на поліграфію і дизайн книг, був заснований: а)Данте Росетті, б)Джоном Раскіним, в)Вільямом Моррісом, г)Готфрідом Земпером.
4. Чарльз Ренні Макінтош присвятив себе дизайну меблів, тканин, книжкових палітурок з: а)1869 року; б)1897 року; в)1909 року; г)1914 року?
5. Виголосив про цінність краси у техніці, технічній творчості, сприявши становленню дизайну як виду діяльності: а)Чарльз Макінтош, б)Джон Раскін, в)Вільям Морріс, г)Готфрід Земпер.

4. Реферування джерел для допитливих

Методична рекомендація: цей вид роботи здійснюється за бажанням здобувача вищої освіти, як індивідуальна робота, його результатом може стати укладання реферату, аналітичної або біографічної довідки, презентації. У них використані джерела варто указувати за порядком цитування, якщо наводяться цитати, або в алфавітному порядку. Мова введення тексту – українська, англійська (за потреби); дотримання правил правопису є обов'язковим. Студент/студентка може представити результати своїх досліджень на практичному занятті для обговорення і дискусії, тоді він претендує на високу оцінку результатів свого проєкту. Також ознайомлення із напрацьованими матеріалами може здійснюватись на консультації з викладачем.

Інформаційні джерела:

- Іво Геглен та Прісцила Балмер. Прості зображення та шрифти є достатньою мірою сильними. URL: <https://tyzhden.ua/ivo-hehlen-ta-pristsyla-balmer-prosti-zobrazhennia-ta-shryfty-ie-dostatnoiu-miroiu-sylnymy/>
- Лора Ламм та Мюоіел Купер – жінки у дизайні, яких треба знати, 24.04.2021. URL: <https://chytomo.com/lora-lamm-ta-miuriel-kuper-zhinky-u-dyzajni-iakykh-treba-znaty/>
- Удріс, І., Цугорка, О., & Гоцалюк, А. (2022). Європейський виставковий плакат 1890-х років у контексті розвитку мистецтва ар нуво. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*, 5(2), 358–374. URL: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.2.2022.266930>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, САМОКОНТРОЛЮ, ТЕСТИ

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
АМР № 1 З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ДИЗАЙНУ»*

Розробник: професор Олена Поліщук

Виконав/ла: _____

ВАРІАНТ №1

I. Завдання тестове – середній рівень:

1. Специфічна людська діяльність, що здійснює естетичне покращання предметно-просторового середовища безпосереднього людського буття при його створенні, модернізації, стилізації – це: а)дизайн; б)технічна естетика; в)художнє конструювання; г)моделювання; д)форма в дизайні.
2. Один із синонімів поняття виробничо-промислового дизайну – це: а)дизайн, б)індустріальний дизайн; в)утилітарно-естетична діяльність; г)дизайнерський проект; д)біоніка.
3. Штучна предметна форма, яка розвинута у системі двох координат площини – це: а)графічна форма; б)пластична форма; в)непредметна форма; г)дизайнерська форма; д)об'ємна форма.
4. Виставки промислових виробів, що стимулювали зародження дизайну як виду діяльності, проводилися у Великобританії з: а)1756 року, б)1856 року, в)1906 року, г)1916 року, д)2006 року.
5. «Кельмскотт Пресс», заснований в 1890 році для видання добре ілюстрованих книг та вплинувший на поліграфію і дизайн книг, був заснований: а)Данте Росетті, б)Джоном Раскіним, в)Вільямом Моррісом, г)Готфрідом Земпером, д)Джонатаном Свіфтом.
6. Чарльз Ренні Макінтош присвятив себе дизайну меблів, тканин, книжкових палітурок з: а)1869 року; б)1897 року; в)1909 року; г)1914 року; д)1954 року?
7. Виголосив про цінність краси у техніці, технічній творчості, сприявши становленню дизайну як виду діяльності: а)Чарльз Макінтош, б)Джон Раскін, в)Вільям Морріс, г)Готфрід Земпер, д)М.Куленко.
8. Як називалось Строгановське училище у 1918-20 рр.: а)Строганівське училище; б)Перші вільні державні художні майстерні; в)Другі вільні державні художні майстерні; г)ВХУТЕМАС; д)Школа дизайну у Глазго?
9. Організаційно дизайн оформився як вид естетичної і конструкторської діяльності в Англії: а) у 1944; б)у 1954; в) у 1964; г) у 1974 році; д)1984 році.
10. У якому році було скликано перший світовий конгрес художників-промисловців: а)1937; б) 1947; в)1957; г) 1967; д)1984 році?

II. Завдання теоретичне – достатній рівень: Графічний дизайн епохи постмодернізму. Європейська Нова хвиля та американське ретро. Інфографіка. Цифровий дизайн.

III. Завдання творче – високий рівень: Розкрийте специфіку хіпстерського дизайну та його значення для розвитку художньо-проектної діяльності сучасних дизайнерів.

Викладач

О.П. Поліщук

Зав. кафедри

О. М. Піддубна

*Методична рекомендація: тут наведено завдання модульної роботи як зразок. Тест має завдання, як тест закритого типу – тут лише одна відповідь є вірною, її необхідно вказати. Якщо всі відповіді є вірними, тоді оцінка за такий вид роботи: 60+1 бал. Відповідь на друге питання – теоретичного плану, є обов'язковою, вона має бути лаконічною, але вичерпною за змістом, щоб отримати 15 балів. Відповідь на творче завдання здійснюється за бажанням студента чи студентки, вона оцінюється відповідно ступеня проявленої ерудованості у предметній галузі, вміння структурувати інформацію та ін. Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу складає 95 балів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну».
2. Поняття дизайну та передумови його формування.
3. Поняття стилю в тиражній графіці XIX – початку XX ст.
4. Вплив модерністських та авангардних мистецьких течій на мову дизайну.
5. Поняття графічного дизайну.
6. Витоки модернізму в графічному дизайні.
7. Відомі художники-графіки кінця XIX- початку XX ст. у країнах Західної Європи.
8. Відомі українські художники-графіки кінця XIX-початку XX ст.
9. Веркбунд та БАУХАУЗ, їх внесок у розвиток дизайну.
10. Конструктивізм і неопластицизм групи De Stijl.
11. Значення творчості А. Мухи на розвиток рекламного плакату і пошуків дизайну.
12. Нова типографіка та Ар-деко.
13. Типографіка український розробників першої третини XX ст.

14. Графічний дизайн Європи та США 1930–1945-х років.
15. Ульмська школа дизайну та її роль в розвитку сучасного дизайну.
16. Макс Білл та Ульмська школа дизайну як школа практики й теорії німецького дизайну другої половини ХХ століття.
17. Фріц Айхлер – відомий німецький дизайнер ХХ ст.
18. Розвиток дизайну в другій половині ХХ століття у Великобританії
19. Рада з дизайну у Великобританії в другій половині ХХ століття та її роль у розвитку сучасного дизайну.
20. Промисловий дизайн і відомі дизайнерські здобутки Великобританії в другій половині ХХ століття.
21. Здобутки відомих графічних дизайнерів Великобританії другої половини ХХ ст.
22. Швейцарська школа дизайну та її здобутки.
23. Жак Вьєно та розвиток французького дизайну після Другої світової війни.
24. Авангардна тенденція у формотворенні як «візитка» італійського дизайну кінця ХХ століття.
25. Графічний дизайн України 1945-1980-х років.
26. Зародження інфографіки.
27. Журнал Emigre та його внесок у розвиток дизайну.
28. Фонтизм та його особливості.
29. Польська школа плакату.
30. Плакат Японії 1960–1970-х років.
31. Психоделічний стиль в графічному дизайні.
32. Неодадаїзм у дизайнерській практиці.
33. Американський панк у дизайні.
34. Хіпстерський дизайн.
35. Графічний дизайн і сучасна кінотипографіка.
36. Графічний дизайн епохи постмодернізму.
37. Європейська Нова хвиля та американське ретро в дизайні.
38. Інфографіка та цифровий дизайн в сучасності.
39. Національне бачення» та «глобальний діалог» у дизайні.
40. Історичний розвиток українського дизайну другої половини ХХ ст.
41. Український графічний дизайн кінця ХХ – початку ХХІ сторіччя.
42. Основні напрями розвитку сучасного українського дизайну.
43. Відомі українські дизайнери одягу.
44. Відомі українські графічні дизайнери та їх внесок у розвиток візуальної культури сучасності.
45. Новітні стилі сучасного дизайну, їх розвиток в Україні.

ТЕСТИ

Методична вказівка: перед виконання тесту варто повторити матеріал лекцій, конспекти самопідготовки тощо. При виконанні тесту треба вибрати один варіант відповіді, виділивши підкресленням тощо.

1. На що не впливає культура за твердженням організації ЮНЕСКО: а)мислення людини, б)поведінку людини, в)уяву людини, г)місце народження людини.
2. Сучасний етап розвитку культури і цивілізації надає дизайнеру широкі технічні можливості: а)так, б)ні, в)можливо, г)не відомо.
3. Стиль модерн походить від слова: а)усталений, б)експериментальний, в)новітній, г)чудовий.
4. Що традиційно не відноситься до художнього стилю «модерн»: а)ліберті, б)ар-нуво, в)Тіффані, г)вікторіанський.
5. Журнал дизайну й мануфактури почав друкуватися з: а)1837, б)1847, в)1857, г)1867 року?
6. Серію відомих плакатів із зображенням С.Бернар створив: а)А. Муха, б)Ж.Брак, в)Г.Стіклі, г)В. Морріс.
7. Стиль модерн почав формуватися: а)наприкінці 80-х рр. ХІХ століття, б)наприкінці 90-х рр. ХІХ століття, в)на початку ХХ століття, г)в 30-х рр. ХХ століття.
8. Рух за зв'язок мистецтв та ремесл виник в: а)Великобританії, б)Франції, в)Австро-Угорщині, г)Японії.
9. Рух за зв'язок мистецтв та ремесл набув впливу: а)в 70-80-х рр. ХІХ століття, б)наприкінці 90-х рр. ХІХ століття, в)на початку ХХ століття, г)в 40-х рр. ХХ століття.
10. Одним із чільних представників руху за зв'язок мистецтв і ремесл був: а)А. Муха, б)Ж.Брак, в)Х.Гріс, г)В. Морріс.
11. Сприяв значній популярності Руху мистецтв і ремесл в США: а)А. Муха, б)Ж.Брак, в)Г.Стіклі, г)В. Морріс.
12. Стиль модерн потужно привернув увагу публіки: а)наприкінці 80-х рр. ХІХ століття, б)наприкінці 90-х рр. ХІХ століття, в)на початку ХХ століття, г)в 40-х рр. ХХ століття.
13. Чи югендстиль відноситься до періоду модерну: а)так, б)ні, в)можливо, г)не відомо.
14. Постер «Королева радості» створив у 1892 році: а)Анрі ван де Вельде, б)Анрі де Тулуз-Лотрек, в)Джон Раскін, г)Вільм Морріс.
15. Жуль Шере жив у: а)Великобританії, б)Франції, в)Австро-Угорщині, г)Німеччині.
16. Стиль ар-нуво найпізніше потрапив до: а)Великобританії, б)Франції, в)Бельгії, г)Німеччини.
17. Ар-нуво в Італії назвали: а)ліберті, б)ар-нуво, в)Тіффані, г)вікторіанський.
18. Стиль модерн не був поширений у: а)Великобританії, б)Франції, в)Австро-Угорщині, г)Японії.
19. Абстракціонізм, як художній нереалістичний стиль, виник: а)наприкінці 80-х рр. ХІХ століття, б)наприкінці 90-х рр. ХІХ століття, в)на початку ХХ століття, г)в 30-х рр. ХХ століття.
20. Першу абстрактна картина ХХ ст. створив, вплинувши на розвиток дизайну: а)А. Муха, б)Ж.Брак, в)Х.Гріс, г)В.Кандинський.

21. Плакат для сірників, започаткувавши так званий плакатний стиль у друкарській графіці, Л. Бернгард створив в: а)1900 році, б)1906 році, в)1916 році, г)1926 році.
22. Композицію №6, що започаткувала абстракціонізм, створив: а)А. Муха, б)Ж.Брак, в)Х.Гріс, г)В.Кандинський.
23. Олександр Родченко найчастіше створював плакати у стилі: а)ар-нуво, б)ар-деко, в)конструктивізм, г)функціоналізм.
24. Відомі сталеві стільці БАУХАУЗу розробив, суттєво вплинувши на розвиток дизайну канцелярських, офісних меблів: а)Ласло Могой-Надь, б)Оскар Шлеммер, в)Марсель Бросер, г)Йоганнес Іттен.
25. Німецький Веркбунд виник у такому році: а)1907, б)1912, в)1919, г)1920.
26. БАУХАУЗ виник у такому році: а)1907, б)1912, в)1919, г)1920.
27. Веркбунд у перекладі значить: а)дизайнерський дім, б)будинок будівництва, в)промисловий союз, г)гуманне середовище.
28. БАУХАУЗ у перекладі означає: а)дизайнерський дім, б)будинок будівництва, в)промисловий союз, г)гуманне середовище.
29. БАУХАУЗ припинив діяльність у: а)1931 році, б)1933 році, в)1941 році, г)1951 році.
30. Стилем дизайну, що активно розробляв і впроваджував БАУХАУЗ був: а)ар-нуво, б)ар-деко, в)конструктивізм, г)функціоналізм.
31. Перший світовий конгрес художників-промисловців було скликано в: а)Великобританії, б)Франції, в)Італії, г)Німеччині.
32. Ульмську школу дизайну створено в: а)Великобританії, б)Франції, в)Італії, г)Німеччині.
33. Ульмська школа дизайну почала функціонувати з такого року: а)1953, б)1963, в)1973, г)1983.
34. В Ульмській школі дизайну діяло: а)2 факультети, б)3 факультети, в)4 факультети, г)5 факультетів.
35. На стиль предметного дизайну «Браун» не вплинула творчість: а)Ханнеса Майера, б)Фріца Айхлера, в)Дітера Рамса, г)Вільгельма Вагенфільда.
36. Активний розвиток дизайну в Україні розпочався з: а)60-х рр. минулого століття, б)70-х рр. минулого століття, в)80-х рр. ХХ століття, г)90-х рр. ХХ століття.
37. Михайло Воронін розвивав український дизайн: а)середовища, б)графічний, в)меблів, г)одягу.
38. В Україні в 60-80-х рр. в дизайнерських розробках домінував: а)конструктивізм, б)функціоналізм, в)скандинавський стиль, г)хіпстерський стиль.
39. Журнал Emigre виник у: а)60-х рр. минулого століття, б)70-х рр. минулого століття, в)80-х рр. ХХ століття, г)90-х рр. ХХ століття.
40. Деконструктивізм в графічному дизайні, зокрема застосування прийомів хаотичної типографіки, перевантаження інформацією сторінки тощо, започатковано: а)БАУХАУЗ, б)Ульмською школою дизайну, в)Академією мистецтв Кренбрука, г)не відомо ким.
41. Фонтизм виник у: а)60-х рр. минулого століття, б)70-х рр. минулого століття, в)80-х рр. ХХ століття, г)90-х рр. ХХ століття.
42. Стиль «Контрольований хаос» виник у: а)60-х рр. минулого століття, б)70-х рр. минулого століття, в)80-х рр. ХХ століття, г)90-х рр. ХХ століття.
43. Дизайнер Ян Свіфт відомий артами в стилі: а)конструктивізм, б)фонтизм, в)рейв, г)стріт-арт.
44. Арти Шепарда Фейрі створені на засадах: а)конструктивізм, б)фонтизм, в)рейв, г)стріт-арт.
45. Поява цифрового дизайну пов'язана із: а)модернізмом, б)авангардизмом, в)постмодернізмом, г)трансреалізмом. Діяльність українського дизайнерського бюро «I.D.I» пов'язане передусім із: а)Львовом-Луцьком, б)Києвом, в)Дніпропетровськом-Харковом, г)Житомиром.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: Парапан, 2021. 240 с.
2. Вискварка Я. Сутність та становлення візуальної мови графічного дизайну в Україні. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2018. № 2 (Вип. 39). С. 234-242.
3. Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі: монографія /М. В. Колісніченко та ін. Київ: КНУТД, 2022. 226 с.

Додаткова:

1. Богдан Сорока. Графіка: каталог / [авт.-упоряд. М.Парцей та ін.]. Львів: Колір ПРО, 2011. 144 с.
2. Лагутенко О. А. Українська графіка першої третини ХХ століття: загальноєвропейські тенденції та національні особливості розвитку: дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.05 / Лагутенко Ольга Андріївна. Київ, 2008. 429 с.
3. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: зб. статей / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України ; за заг. ред. М. І. Яковлева; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. Київ: Фенікс, 2012. 256 с.
4. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво. Від авангардних зрушень до новітніх спрямувань. Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століття / В. Д. Сидоренко. Київ: ВХ [студіо], 2002. 187 с.

5. Шевченко М. Мистецька мапа України : Львів : Живопис. Графіка. Скульптура. 1900-2008. Київ: Ювелір-прес, 2008. 269 с.
6. Шумега С. С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру: навч. посіб. Київ: Центр навч. літератури, 2004. 324 с.
7. Яців Р. М. Львівська графіка 1945-1990. Традиції і новаторство. Київ: Наукова думка, 2002. 120 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: www.dnpu.gov.ua.
4. Дизайн систем візуальної інформації. Електрон. посібник / О.В. Чемакіна, А. Л. Рубцов, В. О. Свірко, О. П. Олійник. Київ: УкрНДІ ДЕ, 2017. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38013/2/3%20%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%20%D0%A1%D0%92%D0%86-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>